

Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklardan dinlediklerimiz

[TURKISH]

ROYAL COMMISSION OF INQUIRY
INTO THE TERRORIST ATTACK
ON CHRISTCHURCH MOSQUES
ON 15 MARCH 2019

TE KŌMIHANA UIUI A TE WHAKAÈKE
KAIWHAKATUMA I NGĀ WHARE
KŌRANA O ŌTAUTAHĪ I TE
15 O POUTŪ-TE-RANGI 2019

26 Kasım 2020

*Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklardan
dinlediklerimiz*

Yayımlama tarihi: 26 Kasım 2020

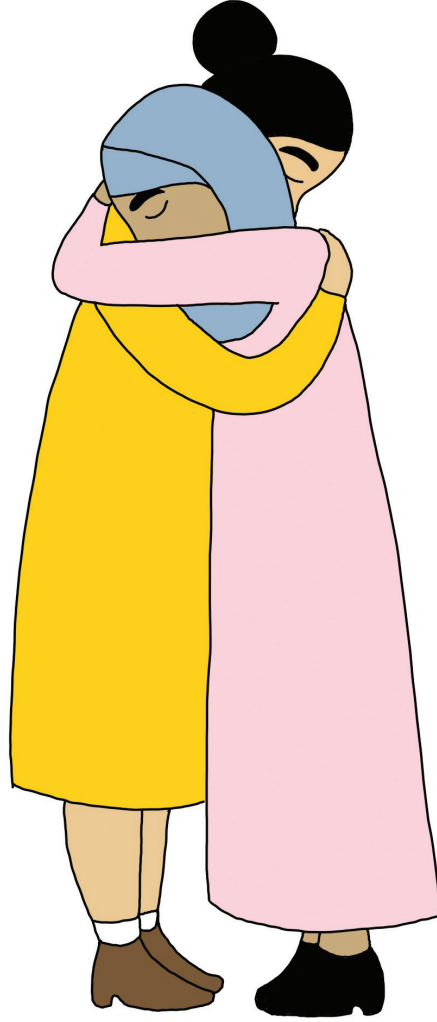
ISBN 978-0-473-54879-7 (PDF)

ISBN 978-0-473-55300-5 (Ciltsiz baskı)

© Telif Hakkı 2020

*Bu belgenin çevrim içi olarak sunulduğu adres:
www.christchurchattack.royalcommission.nz*

*ECF ve FSC onaylı, Asit içermeyen ve biyolojik
olarak parçalanabilir kağıt kullanılarak basılmıştır.*

Burasi sizin eviniz
ve burada güvende
olmanız gerekirdi

*Bu izim, sanatçı Ruby Jones tarafından armağan edilmiştir.
Kraliyet Komisyonu Ruby'ye yeteneėi ve cömertliėi için derinden takdirlerini sunar.*

Komisyon Üyelerinden Önsöz

Selamünaleyküm ve tenā koutou.

Öncelikle 51 şehidin whānau 'su ile terör saldırısının hayatta kalanları ve tanıkları ile whānau'larına taziyelerimizi sunmak isteriz. Soruşturma sürecimizi yürütürken en başta sizleri düşünerek hareket ettik. En başından beri bunun ne kadar önemli olduğunu biliyorduk ancak bunun gerçek anlamını ancak hikayeleriniz, deneyimleriniz ve sunduğunuz deliller hakkında daha fazla bilgi edindikten sonra anlayabildik. Terör saldırısının yürek parçalayan gerçekliği ve devam eden etkilerini anlamamızı sağladınız. Paylaştığınız deneyimler, yanıtları bulma, hiçbir noktayı atlamama ve size Yeni Zelanda'nın ulusal güvenlik sisteminin amacına uygun şekilde hareket ettiği güvencesini sağlama konusunda bize güç verdi. Bizimle bir araya gelerek kalbinizi bize açtığınız ve hikayelerinizi bizimle paylaşmak için bizi evlerinizde ağırladığınız için sizlere en içten teşekkürlerimizi sunarız.

Terör saldırısından en fazla etkilenen kişilerin hikayelerini dinlemek, soruşturma sürecinde bize bilgi vermekle birlikte böylesine korkunç bir saldırıdan sonra nasıl ayağa kalkabileceğimiz konusunda da değerli görüşler sağladı. Bu, hepimizi derinden etkiledi ve bunun raporumuzun zenginliğine katkıda bulunduğuna inanıyoruz.

Ayrıca, zamanlama ya da koşulların uygun olmaması nedeniyle ya da herhangi bir nedenle deneyimlerini bizlerle paylaşmayan ya da paylaşamayan kişilere de teşekkür ederiz. Resmi, zaman kısıtlaması bulunan bir sürece katılmanın bizimle konuşmak isteyen herkesin ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikte olmadığını biliyoruz. Burada sunulan hikayeler, deneyimler ve delillerin terör saldırısının 51 şehidi ile bu saldırıdan kurtulanlar ve saldırının tanıklarının tamamını temsil etmediğinin bilincindeyiz. Okuyucuları bu sayfaları açarak terör saldırısından en derinden etkilenen kişilerden bazılarından aldığımız görüşler hakkında düşünmeye davet ediyoruz.

Sayın Sör William Young KNZM
Başkan

Jacqui Caine
Üye

İçerik indeksi

Terimce	Bu yayında kullanılan terimler	4
Bölüm 1	Bağlam	6
	15 Mart 2019 tarihinde Christchurch Camilerine yapılan Terör Saldırısı için kurulan Kraliyet Soruşturma Komisyonu	6
	Soruşturmanın sınırlamaları	7
	Soruşturma zaman çizelgesi	7
	Bu belgenin amacı ve izlediğimiz süreç	8
	Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklara sorduklarımız	11
Bölüm 2	Terör saldırısının etkisi	13
	Terör saldırısının doğrudan etkileri	13
	İkincil etkiler	15
	Diğer Yeni Zelanda topluluklarının desteği	16
	Kamu sektörü kuruluşlarından doğru desteğin alınmasının zor olması	16
Bölüm 3	Yeni Zelanda'da bir Müslüman olarak Yaşam	25
	Yeni Zelanda'ya yönelik görüş genel olarak pozitif olsa da yaygın ırkçılık, ayrımcılık ve İslamofobi hâkim	25
	Özellikle medyada olmak üzere yanlılığın (bilinçsiz veya başka türlü) etkisi	27
Bölüm 4	Birey hakkında iletilen sorular ve Kamu sektörü kuruluşlarının terörist ile ilgili olarak bildikleri	31
Bölüm 5	Bölüm 5: Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların önerdiği çözümler	33
	Mescitte güvenliğinin artırılması	33
	İnsan hakları ve çeşitliliğin benimsenmesi, zararlı radikal düşüncelerin etkilerinin azaltılması	34
	Yeni Zelanda'nın ulusal güvenlik sisteminde yapılabilecek iyileştirmeler	36
Bölüm 6	Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların tarafından dile getirilen diğer hususlar	39
	Yeni Zelanda Polisinin terör saldırısına verdiği yanıt	39
	Bireyin ceza yargılama sistemi ile etkileşimi	40
Ek	Bu belgenin hazırlanma süreci	41

Terimce

Terim	Tanım
başörtüsü	Bazı Müslüman kadınların halka açık alanlarda başlarını örtmek için kullandığı örtü.
istihbarat ve güvenlik kurumları	Resmi İletişimler Güvenlik Bürosu ve Yeni Zelanda Güvenlik İstihbarat Servisi. Bu, 2017 tarihli İstihbarat ve Güvenlik Kanunu kapsamında kullanılan yasal bir terimdir.
masajid	İkiden fazla mescit için kullanılan Arapça bir sözcük.
mescit	Müslümanların ibadet yeri olan camiler için kullanılan Arapça sözcük. Arapça'da mescit kelimesinin tam çevirisi 'secde (ibadet) yeridir'.
Masjid an-Nur	El Nur Camii için kullanılan Arapça sözcük.
masjidain	İki mescit için kullanılan Arapça bir sözcük.
şehitler	Arapça kökenli 'şehit' sözcüğünün çoğulu. Bu belgedeki şehitler ifadesi, 15 Mart 2019'da yaşanan terör saldırısında hayatını kaybeden kişiler için kullanılmaktadır.
geniş kapsamlı olarak Yeni Zelanda İstihbarat Topluluğu	Gizli istihbaratı toplayan, değerlendiren veya başka şekillerde kullanan Kamu sektörü kurumları ile yurt dışı veya yurt içi politikalar ve operasyonlar için gizli bilgileri kullanan diğer kurumlardan oluşan grup. Yeni Zelanda İstihbarat Topluluğu (Başbakanlık ve Kabinenin Ulusal Güvenlik Grubu, Resmi İletişimler Güvenlik Ofisi ve Yeni Zelanda Güvenlik İstihbarat Servisi) bünyesindeki ve kurumlar ile Ceza İnfaz Kurumu, Yeni Zelanda Göçmenlik Birimi, Temel Sanayiler Bakanlığı, Yeni Zelanda Gümrük Hizmetleri, Yeni Zelanda Savunma Kuvvetleri ve Yeni Zelanda Polisi gibi diğer Kamu sektörü kuruluşlarını da içerir.
whānau	Māori dilinde (Te reo Māori) ile için kullanılan sözcük.
Hui	Māori dilinde toplantı manasına geliyor.
tēnā koutou	Māori'ce selamlama manasına gelmektedir.

Bölüm 1: Bağlam

- 1 15 Mart 2019'da Christchurch'te bulunan Masjid an-Nur ve Linwood İslam Merkezine içeride ibadet edenler mevcutken sağ görüşlü bir terörist tarafından bir saldırı düzenlendi. Elli bir kişi öldürüldü ve 40 kişi de ateşli silah ile yaralandı.
- 2 Hükümetin bu terör saldırısına verdiği cevap dahilinde iki kayda değer duyuru yapıldı:
 - a) 21 Mart 2019'da yüksek kapasiteli şarjörler ile birlikte askeri tarz yarı otomatik silahlar ve saldırı tüfeklerinin derhal yasaklanacağı duyuruldu. Bu silahlara sahip olan kişilerden silahların geri satın alınması için bir planın uygulamaya konulacağı belirtildi.
 - b) 25 Mart 2019'da Kraliyet Soruşturma Komisyonu oluşturularak terör saldırısına yol açan olayların inceleneceği duyuruldu.
- 3 26 Mart 2020'de bir Avustralyalı erkek terör saldırısı ile ilgili olarak 51 cinayet, 40 ayrı cinayete teşebbüs ve bir terör suçlamasını kabul etti. 27 Ağustos 2020'de şartlı tahliye olmaksızın ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı. 1 Eylül 2020'de Yeni Zelanda Başbakanı, 2002 tarihli Terörizmin Önlenmesi Kanunu Kısım 22 kapsamında bu kişiyi terörist ilan etti. Yeni Zelanda yasaları kapsamında bu tür bir ilan, terörist kişilerin mal varlıklarının dondurulması ile sonuçlanmakta ve terörist ilan edilen kişinin faaliyetlerine katılmak ya da bu faaliyetleri desteklemek ceza gerektiren bir suç olarak kabul edilmektedir. Bu belgede ilgili teröristin adını vermemeyi ve kendisinden genel kapsamda "birey" olarak bahsetmeyi tercih etmiş bulunmaktayız.

15 Mart 2019 tarihinde Christchurch Camilerine yapılan Terör Saldırısı için kurulan Kraliyet Soruşturma Komisyonu

- 4 15 Mart 2019 tarihinde Christchurch Camilerine yapılan Terör Saldırısı için kurulan Kraliyet Soruşturma Komisyonu (Kraliyet Komisyonu), bireyin 15 Mart 2019 tarihi öncesindeki faaliyetlerini incelemek ve aşağıdaki hususları soruşturmak için kurulmuştur:
 - a) 15 Mart 2019 tarihi öncesinde Kamu sektörü kuruluşlarının birey hakkında ne bildiği;
 - b) Kamu sektörü kuruluşlarının (varsa) bu bilgiler ile ne yaptığı;
 - c) Kamu sektörü kuruluşlarının terör saldırısını önlemek için atabileceği başka herhangi bir adım olup olmadığı; ve
 - d) Kamu sektörü kuruluşlarının gelecekte bu tür terör saldırılarını önlemek için neler yapması gerektiği.
- 5 Kraliyet Komisyonu, aşağıdaki hususlarla ilgili bulgular sunmalıdır:
 - a) Kamu sektörü kuruluşlarının terör saldırısı konusunda uyarı mahiyetinde görülebilecek bilgilere sahip olup olmadığı;

- b) Kamu sektörü kuruluşlarının iş birliği içerisinde çalışarak bilgi paylaşımında bulunup bulunmadığı;
 - c) Kamu sektörü kuruluşlarının terörle mücadele kaynaklarına uygun olmayan bir şekilde odaklanmaları nedeniyle saldırıyı öngörmekte başarısız olup olmadığı;
 - d) Kamu sektörü kuruluşlarının gerekli standartları karşılamakta eksik kalıp kalmadığı veya bir şekilde hatalı olup olmadığı; ve
 - e) Eksiksiz bir rapor hazırlanması için gereken diğer hususlar.
- 6 Kraliyet Komisyonu, aşağıdaki hususlarla ilgili öneriler sunmalıdır:
- a) Kamu sektörü kuruluşlarının bilgileri toplama, paylaşma ve analiz etme şeklinde ne tür iyileştirmelerin yapılmasının gerektiği;
 - b) Kamu sektörü kuruluşlarının sistemleri veya operasyonel uygulamalarının gelecekteki terör saldırılarını önlemek için iyileştirilmesinin mümkün olup olmadığı ve
 - c) Eksiksiz bir rapor hazırlanması için ilgili diğer hususlar.
- 7 Bu öneriler mevzuatlar (ateşli silah mevzuatı hariç), politikalar, kurallar, standartlar veya uygulamalara yapılacak değişiklikleri içerebilecektir.

Soruşturmanın sınırlamaları

- 8 Kraliyet Komisyonunun aşağıdaki hususlarda soruşturma yapmasına izin verilmemektedir:
- a) Terör saldırısı ile bağlantılı suçların isnat edildiği ya da edilebileceği herhangi bir kişinin suçluluğu veya masumiyeti;
 - b) Ateşli silahlar mevzuatı değişiklikleri;
 - c) Medya platformları gibi Kamu sektörü dışındaki kurumların faaliyetleri; ve
 - d) Kamu sektörü kuruluşlarının saldırı başladıktan sonra terör saldırısına verdiği reaksiyon.

Soruşturma zaman çizelgesi

- 9 Kraliyet Komisyonu 10 Nisan 2019'da harekete geçmiş ve 13 Mayıs 2019 itibarıyla delil toplamaya başlamıştır. Soruşturmamız, kuruluştan topluluklar ile etkileşime, araştırma ve delil toplamaya, delil niteliğinde görüşmeler yapmaya, analiz ve müzakerelere ve rapor hazırlığı ve sunumuna kadar birkaç aşamadan oluşmakta ve bu aşamalar birbiriyle çakişmaktadır.

10 Orijinal rapor sunum tarihi 10 Aralık 2019 iken iki defa uzatma verilmiş ve nihai rapor sunma tarihi 26 Kasım 2020 olarak belirlenmiştir. Bu uzatmalar aşağıdaki nedenlerle gerekli görülmüştür:

- a) Değerlendirmemiz gereken materyalin niceliği; ve
- b) COVID-19 pandemisinin neden olduğu aksamalar.

11 Raporumuzu Genel Vali Dame Patsy Reddy'e sunmuş bulunmaktayız. Genel Vali raporu değerlendirmelerini almak üzere hükümete sunmuştur.

Bu belgenin amacı ve izlediğimiz süreç

12 Kraliyet Komisyonunun sürecinin önemli bir parçası terör saldırısı sonucu hayatını kaybeden 51 şehidin whānau'su, saldırıdan sağ kurtulanlar ve tanıklar ile bu kişilerin whānau'ları ile etkileşimde bulunmak olmuştur. Bu kişiler soruşturmanın ve görüşlerimizin merkezinde yer almıştır. Kraliyet Soruşturma Komisyonu, 15 Mart 2019 tarihinde büyük bir üzüntü, acı ve kayba neden olan trajedi sebebiyle kurulmuştur.

13 Bu kişiler toplu olarak mağdur olarak adlandırılabilir ki bazıları bu terimin yaşadıkları acıyı karşıladığını düşünmektedir. Ancak bazı kişiler mağdur teriminden hoşlanmamaktadır. Sağ kalan ifadesi ile ilgili de farklı görüşler mevcuttur. Durumdan etkilenen kişiler kendilerine hiçbir etiket konulmamasını tercih etmektedir. Bu belgede, 51 şehidin whānau'su ve bu saldırıdan sağ kurtulanlar ve saldırının tanıkları ile whānau'ları için “etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar” açıklamasını kullanacağız.

14 Bu belgenin birincil odak noktası, etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklardan dinlediklerimizi kapsamlı bir biçimde kayıt altına almaktır. Dinlediklerimizin önemi ışığında, terör saldırısından en çok etkilenenlerin hikayeleri, deneyimleri ve sunduklarını ele almanın önemli olacağını düşündük.

15 Bizimle bir araya gelmek isteyen etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar ile bir araya gelmeye öncelik verdik. Şehitlerin eşleri, anneleri, babaları, kardeşleri, çocukları, teyzeleri, halaları, amcaları, dayıları ve kuzenleriyle bir araya geldik. Aynı şekilde yaralanan (fiziksel ve/veya ruhsal olarak), sağ kalanlar, terör saldırısının tanıkları ve bu kişilerin aileleri ile buluştuk.

16 Bu sürece başladığımızda elimizde tüm etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların listesi yoktu. İlgili Kamu sektörü kuruluşları ve toplumsal kurumlar, gizlilik sebebiyle ellerindeki isimleri ya da iletişim bilgilerini bizimle paylaşamayacak durumdaydı. Mümkün olduğunca fazla etkilenen whānau, sağ kalan ve tanığa ulaşabilmek için saldırıdan en çok etkilenenleri koşulları kendileri belirleyeceği şekilde açıkça bizimle bir araya gelmeye davet ettik.

17 Yerel imamlardan, isteyenlerin bizimle buluşabileceğini insanlara söylemesini istedik. Davetimizin mümkün olduğunca fazla kişiye eriştiğinden emin olmak için Christchurch

Müslümanları İletişim Grubu, Müslüman Topluluğu Referans Grubu üyeleri, Mağdur Desteği ve Sosyal Kalkınma Bakanlığını içeren başka gruplara/kurumlara ulaşarak bizimle bir araya gelme fırsatı konusunda farkındalık yaratmaları için onlardan destek istedik. Bu daveti web sitemizde, medya bültenlerinde yayınladık, toplantılar sırasında, 0800'lü hattı arayanlara duyurduk ve davetimizin nüshalarını camiilerdeki ilan panolarına astık.

- 18 Ayrıca hem küçük hem de büyük grup ortamlarında etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklarla bir araya gelmemize yardımcı olan toplum yararına çalışan avukatlar JustCommunity ve toplum yararına çalışan danışmanlık hizmet agentası Navigate Your Way Trust'tan destek aldık. Bu kurumların desteği bize başka şekillerde ulaşamayabileceğimiz bazı kişileri dinleme fırsatı tanıdı. Destekleri ve yardımları için müteşekkirimiz.
- 19 Kişilerle kendi koşullarına göre ve kendi belirledikleri zamanlarda ve mümkün olduğunda onlara uygun olan yerlerde bir araya geldik. Bazı kişiler bizleri evlerine davet etti, diğerleri ise bir toplum merkezi, yerel kafe, otel veya kitaplık toplantı odalarında buluşmayı daha uygun buldu. Tüm görüşmeler özel bir şekilde gerçekleştirildi ve bu süreçte kültürel ve dini uygulamalara özel itina gösterildi ve çoğu kişinin yaşadığı travma dikkate alındı.
- 20 Görüştüğümüz etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar, 22 farklı ülkedendi ve 50 farklı dil konuşuyorlardı. Onlara ulaşma aşamasında tüm bunların dikkate alınması gerekmektedir.
- 21 Bazı etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar hemen buluşmaya istekli ve hazırды. Diğerleri biraz daha zamana ihtiyaç duyduğunu belirtti. Yas tutma aşamasında olan etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklara saygı göstermek istedik. Ayrıca iddet süresi, Ramazan ayı ve bayramı, Zilhicce, Kurban Bayramı, Hac ibadeti ve Muharrem ayı gibi Müslüman etkinlikleri ve uygulamalarını da uygun şekilde gözetmek istedik.
- 22 Bu süreçte ilerlerken sürekli bir öğrenim içindeydik ve her zaman her şeyi doğru yapamadığımız oldu. Bir kişinin daha kolay etkileşimde bulunmasını sağlayabileceği durumlarda bir tercüman bulundurmamak ya da güç dengesizliği izlenimi yaratan oda düzenleri gibi işlerin yolunda gitmediği durumlarda geri bildirimleri memnuniyetle kabul ettik. Bu tür geri bildirimler, insanların bizimle etkileşim kurma konusunda kendilerini rahat hissetmesini ve seslerinin duyulacağı güvenli bir alanda olduklarını anlamasını sağlamak üzere yaklaşımımızı uyarlamamıza yardımcı oldu. Doğru bir biçimde hareket edemediğimiz durumlarda dahi uygun ve güvenli bir biçimde etkileşimde bulunma niyetimizi açıkça gösterdiğimizi umuyoruz.
- 23 15 Mart 2019 tarihli terör saldırısından en derinden etkilenen kişilerle yaptığımız görüşmelerde ulaşmak istediğimiz bir dizi hedef mevcuttu. İnsanların hikayelerini ve delillerini kendi kelimeleriyle paylaşma fırsatı bulmasını istiyorduk. Terör saldırısına yol açan süreçle ilgili görüşlerini ve/veya gelecekte Kamu sektörü kuruluşlarının bu tür bir saldırının yaşanmasını nasıl önleyebileceğine dair soruşturmamızı destekleme konusundaki düşüncelerini almak istiyorduk.

- 24 Genel yaklaşımımız, onları dinlemek için orada olduğumuzu vurgulamak yönündeydi. Toplantılar etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların öncülüğünde yürütüldü. İnsanlar, kaybettikleri sevdikleri hakkında hikayeler paylaştı ya da terör saldırısı ile ilgili kendi deneyimlerinden bahsetti. Kraliyet Komisyonunun ne olduğu, nasıl işlediği ve değişikliği sağlamak açısından ne tür bir yetkiye sahip olduğu hakkında sorular sordular. Görüştüğümüz kişilerden bazıları Yeni Zelanda Polisi, hükümet veya Kamu sektörü kuruluşlarını eleştirme konusunda ihtiyatlı davrandı; bu, kısmen başka ülkelerdeki yetkililer ile yaşadıkları deneyim ve herhangi bir eleştirinin onlar için olumsuz sonuçlar doğurabileceğine dair endişelerden kaynaklanmaktaydı. Bazı kişiler Kamu sektörü kuruluşlarından ihtiyaç duydukları desteği almadığını düşünüyor ve bu nedenle iş bulmak için yardım veya whānau üyelerinin onlara destek sunmak üzere Yeni Zelanda'ya gelmesi konusunda destek istemek gibi amaçlarla tavsiyelerimize başvuruyordu. Bu tür zorluklar yaşayan kişilere destek sunmak yetki alanımızın dışında kalsa da mümkün ve uygun olan durumlarda kişileri ilgili Kamu sektörü kuruluşlarına ya da bu konularda onlara yardımcı olabilecek kurumlara yönlendirdik.
- 25 Bu toplantılarda duyduklarımızdan bazıları, Yönlendirme Koşullarımızın kapsamı dışında kalmaktaydı. Ancak Yönlendirme Koşullarımız aynı zamanda Yeni Zelanda halkına güvence sağlamamızı da gerektirmektedir. Dolayısıyla etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar için önem taşıyan konuların kapsamını kayıt altına almanın önemli olduğunu düşündük. Bu belgede, etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların önerdiği potansiyel çözümlerle birlikte bir dizi deneyim ve sorunun bir özeti yer almaktadır.
- 26 Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar ile yaptığımız görüşmeler özel olarak gerçekleştirildi. Bu da tartışmaların görüştüğümüz kişiler ve Kraliyet Komisyonu arasında gizli kalacağı anlamına geliyordu. Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklara sunulan destek karşılığında bize en içten teşekkürlerini, övgülerini ve minnetlerini iletiler. Ancak aynı zamanda duydukları derin üzüntüyü, yaşadıkları travma ve sıkıntıyı da hissettik. Hak ettikleri saygıyı gösterme niyetiyle bu hikaye ve deneyimleri burada sunmaktayız. Bunu ilgili kişilerden alıntı yapmaktan çok daha genel bir biçimde yaptık. İnsanların gizliliğinin korunması için tüm alıntılar isimsiz hale getirilmiştir. Alıntılarının sunulduğu durumlarda, bunlar genellikle etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar adına bize hiddet yapılan bir gönderimden kaynaklanmakta ve bir dizi farklı deneyim ve görüşü yansıtmaktadır. Ancak alıntılarının tüm etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkları temsil edemeyeceğinin farkındayız.
- 27 Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların özellikle böylesine bir yas döneminde bizimle konuşma konusunda açık ve istekli olmasını takdirle karşılıyoruz. Bu görüşmeler ve gönderimler, 51 şehidi çalışmamızın merkezinde tutmamızı sağlayarak sürecimizi büyük oranda güçlendirdi ve bu şekilde raporumuzu çok daha zenginleştirdi.
- 28 Kraliyet Komisyonunun 15 Mart 2019 tarihinde Masjid an-Nur ve Linwood İslam Merkezine yapılan terör saldırısı ile ilgili raporunu hazırlarken toplantılar, görüşmeler ve araştırmalardan elde ettiğimiz bilgilerle birlikte bu materyale dayalı olarak hareket ettik.

Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklara sorduklarımız

29 Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar için önceden belirlenen sorular hazırlamadık; bunun yerine etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların hikayelerini ve deneyimlerini kendi sözleriyle ve kendi istedikleri zamanda paylaşması için onlara bir fırsat sunduk. Gereken durumlarda konuşmayı teşvik etmek için sorular sorduk. Sorular her bir kişinin durumuna özeldi ve aşağıdakiler hakkında sorular içeriyordu:

- terör saldırısının kendileri, whānau ve arkadaşlarının üzerindeki etkisi;
- aşağıdakileri içeren şekilde terör saldırısı öncesinde Yeni Zelanda'daki yaşantıları:
 - i) Yeni Zelanda'da yaşam konusundaki genel deneyimlerinin nasıl olduğu; ve
 - ii) 15 Mart 2019 öncesinde kendilerini tehlikede hissedip hissetmedikleri ve yardım isteyip istemedikleri ya da endişelerini dile getirip getirmediği;
- hükümetin kendilerini daha güvende hissetmelerine ve başkalarının onları daha kolay kabul etmesine yardımcı olmak için geçmişte ne yapmış olabileceğini; ve
- hükümetin ileride Yeni Zelanda'yı herkes için daha güvenli bir hale getirmek ve ileride yaşanabilecek terör saldırılarını önlemek üzere neler yapabileceği (veya neleri daha iyi bir şekilde yapabileceği).

Bölüm 2: Terör saldırısının etkisi

Terör saldırısının doğrudan etkileri

- 1 Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve sevdiklerini kaybeden tanıklar bize terör saldırısının onları nasıl etkilediğini anlattı. Kaçmaya çalışırken yaralananlar dahil olmak üzere terör saldırısının sonucunda fiziksel olarak yaralanan sağ kalanlar bize iyileşme süreçlerinin ilerleyişinin yavaş olduğundan bahsetti. Bazıları yaşam boyu onları etkileyebilecek şekilde hem ruhsal hem de fiziksel olarak şiddetli düzeyde yaralanmıştı.
- 2 Fiziksel iyileşme süreçlerinin bir parçası olarak birden fazla ameliyat geçiren ancak henüz tamamen iyileşmemiş olan kişileri dinledik. Bazı sağ kalanlar, uzuvlarını bir daha asla yeniden tamamen kullanamayacak. Bazı kişiler vücutlarında kalan mermi parçaları nedeniyle sürekli ağrı ve uyuşma ile yaşamak zorunda. Bazı sağ kalanlar, evlerinde yaşadıkları yaralanmalar konusunda kendilerine yardımcı olabilecek amaca uygun şekilde inşa edilmiş tesislere ya da tam zamanlı bakıcılara ihtiyaç duyuyor.

O gün, sağ bacağımın üst kısmından vuruldum, şarapnel karaciğerime ilerleyerek daha fazla zarara neden oldu ve hala vücudumda. Kısa süre önce midemde bir ağrı hissediyordum... Cerrahlar bana şarapnelin ilk bulunduğu noktadan kasa doğru hareket ettiğini söyledi. Mideye doğru hareket etmesi halinde bu parçayı çıkarma seçeneğini göz önünde bulundurabileceklerini ancak bu aşamada bu parçanın içinde kalmasının daha güvenli olduğunu belirttiler.

- 3 Çoğu sağ kalan hemen işe geri dönememiş ve bazılarının yaşadıkları yaralanmalar nedeniyle meslek değiştirmesi gerekmiş. Çoğu sağ kalan işverenlerinin bu süreçte destekleyici olduğunu ve iyileşmeleri için onlara bolca zaman tanıdığını bildirmiş olsa da bazıları artık görevlerini yerine getiremediği için işini kaybetmiş. Birkaç sağ kalan, işletmesini kaybetmiş.
- 4 Etkilenen whānau'dan terör saldırısından hemen sonraki saatler ve günler içindeki etkileri dinledik. Bize insanların sevdiklerini bulma konusunda yaşadıkları zorluklardan bahsettiler.

Anne ve babamın bir tanıdığı erkek kardeşimi ameliyathanede gördüğün söyledi. ...Bunu duyan Annem ve Babam hastaneye koştu ve dört saat boyunca El Nur Camiinin önünde bekledikten sonra bir altı saat de Christchurch Hastanesinde beklediler. Bu süre sonrasında, bekledikleri kişinin, yani 13 numaralı hastanın, kardeşim olmadığını öğrendiler. Sonunda onlara kardeşimin kayıp olduğu söylendi.

- 5 Bir araya geldiğimiz çoğu etkilenen whānau, sağ kalan ve tanık, hem mağdur tanımlama süreci hem de hastanede tedavi gören kişileri tanımlama sürecinin onlarda gereksiz ve ek bir üzüntüye neden olduğunu düşünüyordu. Bazı kişiler, terör saldırısından sonraki ilk 24 saat içinde Yeni Zelanda Polisinin ve hastane personelinin çelişkili ve tutarsız bilgiler verdiğini söyledi. Bir durumda, sevdiği kişinin öldürüldüğünü gören bir whānau'ya Yeni Zelanda Polisi ve hastane personeli umudunu kaybetmemesini ve sevdiği kişinin başka bir hastanede tedavi görüyor olabileceğini söylemiş. Bu şekilde boş yere umut verilmesi ayrıca bir üzüntü yaratmış.

6 Bir araya geldiğimiz kişiler, hayatını kaybeden sevdiklerinin olay yerinden alınmasının ve vefatlarının resmi olarak açıklanmasının bu denli uzun sürmesinden dolayı hüsrana uğramıştı. Bir yakın whānau üyesi, sevdiği kişinin ölümünü Yeni Zelanda Polisi tarafından önceden bilgilendirilmeden, gazetedeki haberinden öğrendiğini belirtti.

7 Etkilenen whānau'dan bazıları ayrıca sevdiklerini aramak için Yeni Zelanda Polisi tarafından çevrelenen alana girmelerine izin verilmemesi nedeniyle de hayal kırıklığına uğramış. Bize bazı kişilerin bireyin saldırı sırasında yaptığı canlı yayın kaydını izleyerek sevdikleri kişinin öldürülüp öldürmediğini, sevdiklerini hastanede bulmalarının mümkün olup olmadığını anlamaya çalıştığı söylendi.

Bilgi, iletişim ve cami ile sevdiklerine erişim eksikliğine ek olarak polisin sağlık personelinin saatlerce olay yerine girmesine izin vermemesi nedeniyle bazı mağdurlar bu olayı ilgisiz bir ihmâl ve umursamazlık örneği olarak hatırlayacaktır.

8 İnsanlar, ayrıca hastanede tedavi gören kişilerin kimlik tespitinin oldukça uzun sürmesinden de şikâyet etti. Deneyimsizlik ve geleneksel Müslüman ad düzeni ile Müslüman adlarının yazılma şeklindeki farklılıkların bu gecikmeleri artırıp artırmadığını sorgulamış. Bu durum, aynı zamanda sevdiklerini bulmaya ve başlarına ne geldiğini anlamaya çalışan whānau üyelerinde de kafa karışıklığına sebep olmuş.

9 Bir araya geldiğimiz herkes, ister etkilenen whānau, ister sağ kalan, ister terör saldırısı şahidi olsun, öfke, korku, stres, depresyon, kaygı, paranoya ve/veya hayatta kalma suçluluğu gibi bir çeşit psikolojik sıkıntı yaşamış. Çoğu kişi danışmanlık ya da başka bir psikolojik destek almış ya da almaya devam ediyordu ve bu durumun sürekli olmasını istiyordu. Bazı kişiler eşleri ve çocuklarının da psikolojik sıkıntı yaşadığını söyledi.

10 Konuştuğumuz çoğu etkilenen whānau, sağ kalan ve şahit, görebilecekleri rüyalarından ya da uyku sırasında savunmasız olmaktan korkmayı içeren nedenlerle uyumakta zorluk yaşamış. İnsanları hayatlarının son anlarında görme deneyimi akıllarından çıkmamış. Sağ kalanların düzenli olarak gördüğü dehşet verici kabuslar ve hayallere dair birçok örnek dinledik ve bize şunlar söylendi:

... uyumak ve kabus görmektense uyanık kalıp insanlarla konuşmak daha iyi.

11 Çoğu masjidlardan alanından kaçabildiği için terör saldırısından sağ kurtulan çocukların ebeveynlerini dinledik ve o günden beri çok değiştiklerini öğrendik. Bazı çocukların davranışlarında değişiklikler olmuş, okula gitmek istememişler veya yüksek sesler onları travmatize etmeye devam ediyormuş. Bir ebeveyn bize çocuğunun terör saldırısından kurtulmuş olmasına rağmen kendisini çocuğunu kaybetmiş gibi hissettiğini söyledi.

12 Bazıları, çocukların üzerindeki uzun süreli etkilerden endişe duyduklarını, bu yaşananlardan duydukları öfkeyi ilerleyen yaşlarına taşıyabileceklerini söyledi. Bize Christchurch'teki Müslüman çocuklarla etkileşimin ve terör saldırısını atlatma konusunda uzun süreli pratik destek sunmanın önemli olacağı söylendi.

- 13 Terör saldırısında fiziksel olarak yaralanmayan bazı tanıklara üçüncü taraf avukatlar yardım için devreye girene kadar destek sunulmadığı söylendi. Desteğe erişmeye çalışan diğer kişilere uygun olmadıkları ve/veya Kamu sektörü kuruluşları ya da sivil örgütler tarafından terör saldırısı mağduru olarak sınıflandırılmadıkları belirtilmiş. Farklı türden desteklere uygun bulunan bir dizi kişiden bazı aksaklıklar hakkında bilgi aldık, bu aşağıda daha ayrıntılı bir biçimde tartışacağımız bir husus.

ikincil etkiler

- 14 Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar yaşamlarını kayda değer oranda etkileyen ikincil etkilerin kapsamını bizimle paylaştı. Bazı kişilerin ilişkileri (eşleri, whānau ve arkadaşları ile) bu durumdan etkilenmiş. Bu, bir whānau içinde devletin sağladığı mali desteğin ya da sevdiklerini desteklemenin oluşturduğu yükün paylaştırılması hakkında farklı görüşler oluşması gibi sorunlardan kaynaklanmış. Whānau'nun terör saldırısından sağ kurtulan sevdiklerini desteklemek üzere yurt dışından buraya gelmesi durumu yaygın olarak yaşanmış. Bu olumsuz sonuçlar doğurabilir ve bu konuyla ilgili olarak bize söylenenler de şu şekilde olmuştur:

... Bu durum, yurt dışında başarılı kariyerlere ve istikrarlı, iyi giden bir yaşama sahip olan aile fertlerini olumsuz etkileyebiliyor. Yeni Zelanda'da mevcut vasıfları ve iş deneyimlerinin tanınmıyor olması olası ve uzun vadede bu durum halihazırda hassas durumdaki bir aile birimi üzerinde ekstradan stres ve baskı yaratıyor.

- 15 Görüştüğümüz birçok whānau'da erkek eş öldürülmüş veya şiddetli yaralanma yaşamıştı. Bu whānau'daki kadınlardan bazıları için sonuçlar terör saldırısının yürek parçalayan duygusal etkisinin de önüne geçmiş. Çoğu kişi için bu durum whānau'nun ana gelir kaynağını kaybetmek anlamına geliyormuş. Bazı kadınlar whānau içinde yeni roller üstlenmiş ve araç kullanmak veya finansal okuryazarlık gibi yeni beceriler ediniyormuş. Bu kadınlar aynı zamanda kendi yasları ve iyileşme ihtiyaçları ile baş ederken ebeveynlik sorumluluğunu daha fazla üstleniyormuş. Bu da kendileri için destek arama ve ücretli iş veya öğrenim fırsatı bulmaları için mevcut zaman ve becerilerini kısıtlayan bir durummuş.

- 16 Birkaç kişi 15 Mart 2019'dan sonra yakın whānau'larında başka ölümler veya hastalıklar yaşamış ve bu durumu terör saldırısının etkileriyle bağdaştırmış. Bir whānau'da iki sevilen kişinin 15 Mart 2019'u takip eden aylarda kalp krizi geçirdiği ve bunlardan birinin ölümcül olduğu bilgisini aldık. Her iki durumda da whānau kalp krizini terör saldırısı sonucunda ortaya çıkan stresle bağdaştırmıştı. Başka bir sağ kalan, 15 Mart 2019'dan birkaç gün sonra bir araba kazasında eşini kaybetmiş. Bu kadın bize arkadaşlarının terör saldırısında hayatını kaybetmiş olması nedeniyle eşinin yaşadığı travmadan ve bu travmanın kendisinde uyku eksikliğine neden olduğundan bahsetti. Sonuç olarak ortaya çıkan bitkinlik ve yorgunluğun bu araba kazasına katkıda bulunduğu düşünülüyor.

Diğer Yeni Zelanda topluluklarının desteği

- 17 Bazı kişiler Müslüman olmayan Yeni Zelandalıların sunduğu desteğin umut verici olduğunu bildirdi. Çoğu gördükleri terör saldırısı sonrasında ülke genelindeki kişilerden gördükleri ve/veya karşılaştıkları iyi niyetten bahsetti. Bunun topluluklar arası sosyal bağları, birliği ve karşılıklı bağlılığı iyileştirmek için bir fırsat sunduğu hissi hakimdi.
- 18 Arkadaşlar ve komşuların sunduğu desteğe minnettar kalındığını duyduk ve bir whānau bunun terör saldırısı sonrası taşınmayı planladıkları bir zamanda Yeni Zelanda'da kalmak için ihtiyaç duydukları teşviki sağladığını söyledi. Yeni Zelandalıların gösterdiği desteğin devam edeceği ve zamanla unutulmayacağına dair bir umut mevcuttu.

Kamu sektörü kuruluşlarından doğru desteğin alınmasının zor olması

- 19 Yeni Zelanda halkının genel olarak gösterdiği empati ve destek için duyulan minnettarlığın yanı sıra etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların Kamu sektörü kuruluşlarıyla destek konusundaki ilişkilerinde birçok hüsrana yaşandığına dair de bilgi edindik. Genel temalar arasında kültürün anlaşılması, kültürel yeterliliklerin iyileştirilmesine yönelik gayret gösterilmemesi ve insanların bu olağan dışı olayı geride bırakmak için duydukları ihtiyacı desteklemek için yeterli olmayan politika ve uygulamalar bulunmaktaydı.

Kültürün anlaşılması

- 20 Düşüncelerini aldığımız insanların çoğu, Kamu sektörü kuruluşları çalışanlarının Müslüman topluluklarının inanç ve geleneklerine dair bilgi ve anlayış sahibi olmadığını belirtti.

Mağdurların ailelerine etkileşimsel, kısa süreli ve nispeten ileri görüşlü olmayan hizmetler sunuldu. Mağdur olan toplulukta bu süreçlerin nasıl yürütüldüğünü anlamak ya da karmaşıklıklarını ve duygusal deneyimleri ile geçmişlerindeki durumların farkına varmak için bilinçli bir girişimde bulunulmadı.

- 21 Bize bu eksikliklerin farkına varılmadığını ve ilgili Kamu sektörü kuruluşlarınca bunların ele alınması için çok az çaba gösterildiğini, bazı durumlarda ise hiç çaba gösterilmediğini söylediler.

Hizmetleri iyileştirmek ve kültürel ve dini yeterlilik eğitimi almak gibi bir çalışmaya girişmek yerine kuruluşlar durumla ilgilendiklerini göstermek için herhangi bir eğitim almamakta ya da Müslüman topluluğu dahilindeki etik ve dini yetkinlik eğitimi alanında herhangi bir uzmanlığı olmayan kişilerin onları yönlendirmesini istemekteydi.

Uygun hizmetlerin ve desteğin sunulması için etkilenen toplulukları aktif bir şekilde dinlemek, desteklemek ve onlarla uygun şekilde etkileşimde bulunmak kesinlikle kritik önem taşır; bu unsurların üçü de birbirinden ayrılamaz.

22 Kamu sektörü kuruluşları ile sivil örgütler tarafından sunulan hizmetler ve desteğin sıklıkla Müslüman toplulukların çeşitliliğini uygun şekilde hesaba katmadığı ve bu nedenle farklı ihtiyaçları dikkate almadığı yönünde görüşler mevcut olduğunu öğrendik. Masjid an-Nur ve Linwood İslam Merkezindeki hizmetlere katılanlar arasında 50'nin üzerinde ülkeden kişi bulunuyor. Bize dil ve kültür açısından da engellerin bulunduğunu ve bunların Kamu sektörü kuruluşları ile etkileşim konusunda halihazırda karmaşık olan ortamı daha da karmaşık hale getirdiği söylendi. Aşağıdaki gibi beyanlarda bulunuldu:

... saldırıların üzerinden bir yıl geçti ve aileler hala kültür ve dil açısından uygun olan ve karmaşık ihtiyaçlarını karşılayan yeterli düzeyde çevresel hizmetlerin sunulmasını bekliyor.

23 Bazı whānau'lar ihtiyaçlarını, kültürel, fiziksel ve psikolojik sağlıklarını ve diğer unsurları anlama konusunda samimi katılımın eksik olduğu görüşündeydi. Sonuç olarak, Kamu sektörü kuruluşlarının iyileşme sürecinde sunduğu desteğin her zaman en iyi uygulamalara uygun olmadığını düşünüyorlardı ve Kamu sektörünün kendilerine karşı ayrımcılık yaptığı algısına sahiplerdi.

24 Kamu sektörü kuruluşları tarafından düzenlenen toplantılarda bazı durumlarda tercüman bulundurulmamış veya ilgili diller için hizmet sunulmamış. Ayrıca bize bazı etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların terör saldırısı soruşturması sırasında Yeni Zelanda Polisi tarafından yapılan görüşmelerde de böyle bir durum yaşandığı söylendi. Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların polisin sorularının tercümesi için whānau üyelerinden destek alması gerekmiş. Bize bu durumun etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar ile bu kişiler için tercüme yapan whānau üyeleri için travmanın şiddetini artırdığı söylendi.

25 Ayrıca uygun tercüme hizmetlerinin sağlanmamasının insanların kendilerine sunulan destek seçenekleri ve bunlara nasıl erişileceği ile ilgili zorlukları artırdığı konusunda görüşler dinledik. Bazı durumlarda, bu, insanların Kamu sektörü kuruluşlarının söylediklerini tercüme etmeleri için diğer whānau üyelerinden destek alması anlamına geliyordu ve bize bazı durumlarda whānau üyelerinin tarafsız olmadığı ya da tüm ilgili bilgileri aktarmıyor olabileceğini düşündüklerini ifade ettiler.

26 Ayrıca bir araya geldiğimiz birçok etkilenen whānau, sağ kalan ve tanık, yaşamlarını tekrar düzene sokma sürecinde onlara yardımcı olmak üzere Yeni Zelanda'ya gelen whānau üyelerine vize çıkartmak veya mevcut vizelerini uzatmakta da zorluklarla karşılaştığını belirtti. Örneğin; eşlerini kaybeden ve yalnızca yurt dışında whānau'su bulunan kadınlar, whānau'larına kendilerine destek olmaları için genellikle kısa süreli vize verildiğini görmüş. Bu, iyileşme sürecinde whānau'larından uzun süreli destek görme ihtiyaçlarına uygun değilmiş.

27 Konuştuğumuz kişiler, ayrıca Hükümetin destek kişileri için uyguladığı ihtiyari vizeye uygun bulunması için bir kişinin 15 Mart 2019 tarihinde Yeni Zelanda'da bulunuyor olması gerekliliğinden de endişe duyduklarını belirtti. Bazıları istisnai koşullarda gösterilen anlayışın bu durumda gösterilmemesinden kaynaklanan mahrum bırakılma hissinden bahsetti.

Politika ve uygulamaların normale dönüş ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli pratiklikte olmaması

28 Kamu sektörü kuruluşlarının etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar ile etkileşim kurma şekli ile ilgili çok fazla görüş dinledik. Görüştüğümüz kişiler terör saldırısının hemen ardından halkın ve Kamu sektörü kuruluşlarının sunduğu cömert desteğe dair yorum yaparken Kamu sektörü kuruluşlarının koordine olmadığı ve esneklik uygulanmadığına dair görüşler de dile getirildi.

29 Bazı etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklardan dinlediklerimiz sonrasında iyileşme sürecindeki deneyimlerinin yeniden travmatize edici nitelikte olduğunu ve/veya ekstra strese sebep olduğunu öğrendik. Bir kişi durumunu şu sözlerle ifade etti:

...travma bir kişinin kayıp ile ilgili konuşamama, düşüncelerini ifade edememe, kaybı kabul edememe ve kayba anlam verememesi ile ilgiliyse, saldırıları takip eden aylar içerisinde hükümet kuruluşları ile yaşananlar çoğu yönden yeniden travmatize edici nitelikteydi zira bu deneyimler, sağ kalanların normale dönememe durumunu sürekli hale getirdi.

30 Kamu sektörü kuruluşlarının terör saldırısından etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar ile ilgilenme biçiminin insanların kendisini güçsüz hissetmesine ve karşı karşıya kaldıkları zorlukların artmasına neden olduğundan bahsedildi.

Mevcut durumda çok sayıda mağdur, hem mali hem de duygusal açıdan kendi bireysel gündelik hayatta kalma çabalarının oluşturduğu engel ile karşı karşıya ve bu durum nedeniyle kendilerini zarar görmüş hissediyor. Bunun nedeni, hizmetlerin sağlanma biçiminin güçsüz kılıcı olması ve uzun süreli yeniden inşa etme veya eski haline döndürme çalışmalarının eksikliği; bu, hem topluluğun yeniden inşası için maddi destek eksikliğini hem de kendi inançları ve toplulukları hakkında bilgi veya farkındalık yoluyla saldırganın hislerini ele alan bir desteğin eksikliğini ifade ediyor.

31 Bize mağdur etki beyanlarının amacının etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklara yeterli düzeyde açıklanmadığı söylendi. Çoğu kişi, dil konusunda desteğe ihtiyaç duyduğunu ancak Adalet Bakanlığı mahkeme personelinin hüküm öncesinde süreç konusunda onlara yardımcı olacak tercümanlar sağlamadığını ifade etti. Bu, bazı etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların sürece katılım sağlamamasına neden olmuş. Görüştüğümüz bir kişi, bu sürecin başlangıçta terör saldırısının onlar üstündeki olumsuz etkilerine odaklanmasına yol açtığını ve bunun kendilerini güçlü hissetmelerini sağlayacak bir durum olmadığını belirtti. Nihayetinde, mahkemedeki beyanları kendilerini güçlü hissettirecek bir beyan olmuş ve bu, onlara sağlanan standart forma dayalı değilmiş.

32 Bazı etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların, mağdur etki beyanları ile terör saldırısının polis soruşturması aşamasında Yeni Zelanda Polisine verdikleri ilk beyan arasındaki fark konusunda kafası karışmıştır.

Kamu sektörü kuruluşları arasındaki koordinasyon eksikliği

- 33 Birden fazla Kamu sektörü kuruluşu, terör saldırısından sağ kalan ya da sevdiklerini kaybeden kişilerin iyileşme sürecine müdahil olmuştur. Başta Kaza Telafi Kuruluşu, Sosyal Kalkınma Bakanlığı ve Mağdur Desteği olmak üzere bu kuruluşlarla birlikte çalışan etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar, destek ve hizmetler arasındaki çakışmalar ile eksikliklerden bahsetti ve kurumlar arasında koordinasyon olmadığını vurguladı.

İlgi eksikliğine ek olarak koordinasyon eksikliği mevcuttu. Bu yalnızca bir veya iki toplantı ya da bir veya iki kuruluş ile sınırlı değildi, tümünde, aynı anda bu durum mevcuttu.

- 34 Bu da bu zor hikayeyi sıklıkla tekrar tekrar anlatmaları gerektiğinden (bazıları terör saldırısının üzerinden 18 ayı aşkın süre geçmiş olmasına rağmen buna devam etmektedir) etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların yaşadığı stresi artırmış.

- 35 Birden fazla Kamu sektörü kuruluşu ile baş etmenin zorlukları, ilgili kuruluşlar arasında bilgi paylaşımında ve sunulan olağan üstü ihtiyaçların ele alınması için pratik çözümler bulunmasında eksiklikler olması nedeniyle daha da artmış.

Kurum içindekiler birbirinden bağımsız çalışıyor ve birbiriyle bilgi paylaşmayı reddediyor; bu durumda mağdurların aynı kurumdan birkaç kişi ile uğraşması gerekiyor. Hükümet kuruluşlarının 1993 tarihli Gizlilik Kanunu'nu birbirleriyle bilgi paylaşmamanın bir yolu olarak gördüğü net bir şekilde ortaya çıktı.

- 36 Bazı kişiler, etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların tek bir Kamu sektörü kuruluşu ile ilgilenmesinin daha iyi olabileceğini belirtti.

- 37 Bize, bu zorlukların önceden mülteci ve göçmen niteliğinde olan etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar için çok daha büyük olduğu söylendi.

Bu topluluklar Kamu sektörü kuruluşlarının oluşturduğu mevcut labirent içinde gezinme ve mağdur olarak farklı hak sahiplikleri konusunda alıntı yaptıkları politikaların sayıca çokluğu dahil olmak üzere hükümetle etkileşimde bulunan bireylerin önünde yer alan engelleri anlama konusunda daha az yeterliliğe sahip.

- 38 Bu durumun yukarıda bahsedilen kültürü anlama eksikliği ile bir araya gelmesiyle, bazı kişiler kendilerini sağlanan desteğin eskiden mülteci ve göçmen niteliğinde olan etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların ihtiyaçlarına en uygun seçenek olmadığını düşünmüş.

- 39 Sıklıkla ifade edilen bir endişe de Kamu sektörü kuruluşları ve sivil örgütlerin kimlerin mağdur olarak tanımlanacağına dair ortak bir tanımı ya da uygunluk kriterleri bulunmadığı ve kültürel dinamikleri ele almadıkları oldu.

Örneğin, 2002 tarihli Mağdur Hakları Kanunu birinci dereceden akrabaları "kültürel olarak tanınan başka bir aile grubu" olarak tanımlıyor olsa da¹ destek uygunluğu, sıklıkla daha katı bir aile yorumunu içermekteymiş.

Kuruluşlar, Batı ülkelerinin çekirdek aile konseptini kabul etmekte ve çoğu kültürel açıdan uygun ve tanınmış olan aile gruplandırmalarını kabul etmiyor.

- 40 Kamu sektörü kuruluşlarının aile ile ilgili yorumlarının, başta kafa karışıklığı ve sunulan destek hizmetlerindeki tutarsızlıklar açısından insanların hükümet destek hizmetlerine erişme becerisi üzerindeki etkisinden bahsedildi. Bunların tamamı, terör saldırısı öncesinde halihazırda savunmasız durumda olan bazı whānau için tıbbi, psikolojik ve istihdam ile ilgili sorunlara neden olmuş.
- 41 Ayrıca mağdur olarak tanımlanan kişiler için kriterlerin de tutarsız bir biçimde uygulandığını duyduk. Özellikle, sunulan desteğin, bazı durumlarda ilgili desteği sunan Kamu sektörü çalışanına bağlı olarak değişiklik gösterdiği ve bazı kişilerin benzer zararlar görmelerine rağmen farklı hizmetler aldığı ifade edildi. Bu, bazı kişilerde birtakım Kamu sektörü kuruluşları ve sivil örgütlerin bir mağdur hiyerarşisi veya mağdur öncelik listesi oluşturduğu algısını yaratmış ve bazı durumlarda şikayetlere ve ilişkilerde zorluklara neden olmuş.
- 42 Bazı etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar, Bakanların halka açık kanallarda yaptığı duyurular ile Kamu sektörü kuruluşu personelinin bireysel durumlarda olayı ele alma şekli arasında bir bağlantı kopukluğu olduğunu söyledi. Kamu sektörü kuruluşlarının destek vaadinde bulunduğu ancak daha sonra bu vaadi yerine getirmediği ve sıklıkla bu hususta yeterli açıklamanın sunulmadığı belirtildi. Bazı durumlarda, etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklara daha fazla bilgi sağlama fırsatı tanınmadan ya da bu ret kararının nedeni açıklanmadan destek talepleri reddedilmiş.

Yaklaşımda esneklik eksikliği

- 43 Birçok kişi aldığı destekten minnettar olduğunu belirtmiş olsa da bazı durumlarda etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklara sunulan hükümet desteğinin yeterli olmadığı ya da bu desteği alma hakkı bulunan kişilere bu hakka sahip olduklarına dair bilgi verilmediği belirtildi. Bize iletilen önemli bir endişe de Kamu sektörü kuruluşlarının normale dönüş sürecinde "herkese aynı yaklaşımda" bulunulduğu ve bunun yeterli olmadığı yönündeydi.

Her ne kadar bu kuruluşların niyeti iyi olsa da mağdurlar mali, tıbbi, fiziksel, duygusal ve ruhani hususlar dahil bir dizi zorluk yaşadıklarını bildirmişti. ... Mağdur bildirimlerindeki yinelenen mesaj, hükümetin ihtiyaçları anlamak ve ele almak için yeterince iyi organize olamadığıdır.

- 44 Kamu sektörü kuruluşları tarafından sunulan desteği büyük bir kısmının kısa süreli desteğe odaklandığı ve bunun terör saldırısından derinden etkilenmiş olan toplulukların uzun vadedeki ihtiyaçlarını kültürel açıdan uygun şekilde ele alınmadığına dair görüşler dinledik. Örneğin, bize iyileşme sürecinin toplulukların kendi kendilerine yetebilecek ve hükümete bağımlı olmayacak hale gelmesini sağlayacak uzun süreli topluluk inşa etme girişimlerini içermesi gerektiği söylendi. Bu, Kamu sektörü kuruluşlarının sunduğu kısa süreli mali desteğe bağımlı kalmasındansa işletmelerine destek sunmak üzere faizsiz krediler (faiz ile ilgili dini kısıtlamaları dikkate alan) gibi girişimler sunulmasını içerebilir.
- 45 Birkaç kişi, Kaza Telif Kuruluşunun sistemlerinde böyle bir durum için yeterli esnekliğin mevcut olmadığını ve ateşli silah yaralanmalarının neden olduğu kurşun parçaları ve sinir hasarı gibi komplikasyonların dikkate alınmadığını düşünmüş. Örneğin, bir sağ kalan, Kaza Telif Kuruluşunun beklentileri ve iyileşme sürecinde aldıkları tıbbi destek arasındaki bağlantı kopukluğundan dolayı kendini mağdur hissetmiş. Sağ kalan, iş yapamayacağına yönelik tıbbi tavsiyeye rağmen Kaza Telif Kuruluşunun işe dönmesi yönünde kendisine baskı yaptığını düşünmüş.
- 46 Diğer Kamu sektörü kuruluşları hakkında da benzer düşünceler paylaşıldı. Örneğin; eşlerinin hanenin tek gelir kaynağı olduğu evlerde yaşayan bazı kadınlar, Sosyal Kalkınma Bakanlığı tarafından okul öncesi çocuklarını bakıma vererek iş aramaları yönünde bir baskı hissettiklerinden bahsetti.
- 47 Her bireysel whānau'nun koşullarıyla ilişkili karmaşıklıklar söz konusu olduğundan göçmenlik ile ilgili sorunların her vakada ayrıca ele alınması gerektiği yönünde bir ihtiyaç bulunduğunu öğrendik. Bu özellikle sevdiklerini kaybeden ya da saldırıdan sağ kurtulan Somali topluluğu üyeleri için bir sorun teşkil etmiş. Terör saldırısından en çok etkilenen kişileri desteklemek üzere uygulanan göçmenlik tedbirlerine rağmen Somali whānau'sunun Yeni Zelanda'nın Somali pasaportunu (bazı Kamu sektörü kuruluşları tarafından iltica amaçlı olarak kabul edilse de) geçerli bir seyahat belgesi olarak kabul etmemesine atfettikleri belirli zorluklarla karşılaştığını öğrendik. Bu Somali'den whānau desteği almalarını zorlaştırmış ve hala whānau içinde bu konuda ilerleme sağlanmasını bekleyen kişiler mevcutmuş.
- 48 Konuştuğumuz bazı kişiler, yas tutan kişilerin üzerindeki idari yükü azaltmak üzere Yeni Zelanda Göçmenlik biriminin destek amaçlı olarak orta ilâ uzun vadeli bir biçimde Yeni Zelanda'ya geliş ve gidişler için whānau'ya özel bir giriş vizesi oluşturabileceğini ifade etti.
- 49 Ayrıca ceza yargılaması sistemi ile ilgili olarak etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar sunulan destek olanaklarındaki eksikliklerden de bahsedildi. Bu durum, şu sözlerle ifade edildi:

... cezai süreçten hariç tutulma ve bu sürece herhangi bir katkı sağlayamama ya da anlamlı bir biçimde katılamamanın derin ve yaygın travması.

- 50 Büyük oranda ceza yargılaması sürecindeki mağdurların tanınmamasından kaynaklı olarak umur ve güven kaybı ile hayal kırıklığı yaşandığını ve bu kişilerin seslerinin duyulmadığını düşündüklerini öğrendik. Etkilenen whānau sağ kalanlar ve tanıkların bu ilgili vakayla ilgili sorun ve endişeleri, bazı kişiler tarafından Yeni Zelanda ceza yargılaması sistemindeki mağdurların daha kapsamlı bir biçimde karşı karşıya kaldığı sorunların göstergesi olarak görülüyor. Yeniden travmatize edilme dahil olmak üzere Mağdurlar Kanunu'nda belirtilen şekilde mağdur hakları ilkeleri ile² ceza yargılaması sistemindeki deneyimleri arasında bağlantı kopukluğuna dair şikayetler mevcuttu.
- 51 Bazı etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar, bir keresinde bir kişinin whānau ve sağ kalanlar mahkemeye giriş yaparken mahkeme dışında beyaz ırkın diğer ırklara üstünlüğünü savunan ifadelerde bulunması nedeniyle tehdit altında hissettiklerini söyledi.
- 52 Bazı kişiler, iyileşme süreci ile ilgili ihtiyaçların göz önünde bulundurulması sırasında Kamu sektörü kuruluşlarının terör saldırısına tanıklık eden ancak herhangi bir yaralanma yaşamayan kişilerin iyileşme ihtiyaçlarını hesaba katmadığından bahsetti. Bu tanıklardan birçoğunun travma sonrası stres yaşadıklarını ve Kamu sektörü kuruluşlarının mağdur tanımına uymamaları nedeniyle yetersiz düzeyde destek aldıklarını düşündüklerini öğrendik.

Personeldeki farkındalık eksikliği

- 53 Bazı kişiler, kamu sektörü kuruluşlarının hassasiyet ve farkındalık konusunda eksikliklerinin ve travma ile başa çıkmaya çalışan kişilerle ilgilenme konusunda deneyimsiz olduğunu düşünmüş. Bir kişi, bize aşağıdaki ifadede bulundu:

... kuruluşların ve örgütlerin mağdurların "duygusal ihtiyaçlarının daha da farkında olması" gerekliliği.

- 54 Bazı etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar, Kamu sektörü kuruluşları ile bir araya geldiklerinde, personelin kendileri veya whānau'larının görünür bir bunalım içinde olmalarına tepki vermediklerinde bunu anlamış. Bazı kişilere ilgili bilgileri anlayabilecek durumda olmadıkları zamanlarda oldukça fazla bilgi yüklemesi yapılmış:

... aktif dinleyici olmaları gereken durumlarda bizi bilgi seliyle karşıladılar; aktif destek sunulması gereken durumlarda ise bitmek bilmeyen toplantılar düzenlendi.

- 55 Bu, Kamu sektörü kuruluşlarının personelinin travma yaşayan kişilerle ilgilenmek için yeterli eğitim veya desteği alıp almadığının sorgulanmasına yol açmış.

² Mağdurlar Kanunu, bir suçun mağduru olduğunuzda size nasıl davranılabileceğine dair kılavuz ilkeleri belirler-
<http://www.victiminfo.govt.nz/support-and-services/victims-rights/victims-code-full-text-version/>

Bölüm 3: Yeni Zelanda'da bir Müslüman olarak Yaşam

- 1 Bir araya geldiğimiz çoğu etkilenen whānau, sağ kalan ve tanık, Yeni Zelanda'ya yurt dışından gelmişti. Burada yaşadıkları süre birkaç aydan birkaç on yıla kadar değişiyordu. Bazıları için bu durum Yeni Zelanda deneyimlerinin geldikleri yerle karşılaştırmaya dayalı olduğu anlamına geliyordu.

Mağdurların çoğu kuşaklar boyunca yaşananlara dayalı bir travmayı sırtında taşıyor ve bundan kaçarak Yeni Zelanda'ya gelmiş, sevdiklerini kaybetmiş ya da geride bırakmış ve bu travmayı azaltacak destek sistemleri yok ya da çok sınırlı.

- 2 Yeni Zelanda'da doğan ve Müslüman olarak yetiştirilen bazı etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklarla konuştuk ve bu kişilerin, kişisel deneyimleri açısından bir karşılaştırma noktası yoktu. Ayrıca Yeni Zelanda'da doğan ve İslam dinine geçen kişilerle de konuştuk.

Yeni Zelanda'ya yönelik görüş genel olarak pozitif olsa da yaygın ırkçılık, ayrımcılık ve İslamofobi hâkim

- 3 Çoğu whānau, sağ kalan ve tanık, 15 Mart 2019'dan önce Yeni Zelanda ve Yeni Zelandalılara dair deneyimlerinin genel olarak olumlu olduğunu belirtti. Yeni Zelanda'nın genellikle huzurlu ve güvenli bir yer olduğunu ve burada bu tür bir terör saldırısının yaşanabileceğini hiç düşünmediklerini söylediler. Çoğu Yeni Zelandalı'nın kendilerini kabul eden, arkadaş canlısı insanlar olduğunu düşünüyorlarmış. Komşularının arkadaş canlısı olduklarını ve onları iyi karşıladığını söylediler. İnsanların dini ibadetleri ve ihtiyaçlarına saygı duyan, Cuma namazına gitmelerine izin veren ve çalışma saatleri içerisinde namaz kılmalarına olanak tanıyan iş yerlerinin olduğunu öğrendik.
- 4 Bu olumlu deneyimlere rağmen, bir araya geldiğimiz neredeyse herkes ya da whānau ve arkadaşları kişisel olarak ırkçı olaylar veya ayrımcılık deneyimi yaşamış. Bizimle paylaşılan bir görüşte 15 Mart 2019'da yaşanan terör saldırısı için şu ifadelerde bulunuldu:

... saldırıların Müslümanların gündelik yaşantılarının bir sonucu olarak düşünüldüğü yaygın görüşün aksine, bu hususta bir istisna olması açısından farklıydı.

- 5 Başörtüsünün görünür bir inanç göstergesi olması nedeniyle Müslüman kadınlar erkeklerden daha sık bir şekilde ırkçılığa veya ayrımcılığa maruz kalıyor. Konuştuğumuz başörtüsü takan kadınlardan çoğu sokakta taciz edildiklerini ifade ederken bazıları başörtüsü takan whānau ve arkadaşları hakkında endişelerinin bulunduğunu söyledi. Başörtülü kadınlardan bazıları dışarı tek başına çıkma konusunda daha fazla korku duyduklarını belirtti. Bize terör saldırısından sonra halka açık yerlere gitmekten ve eskiden günlük rutinlerinin bir parçası olan çocukları okula götürmek veya akşamları yürüyüşe çıkmak gibi aktivitelerden kaçındıklarını söylediler. Bir kadın artık dışarı çıkarken başörtüsünü saklamak için üzerine kapüşonlu bir eşofman üstü giydiğini ifade etti.

6 Bazı ebeveynler, çocuklarının okulda ve mahallede dışarıdayken maruz kaldıkları zorbalıktan veya incitici yorumlardan bahsetti. Konuştuğumuz çoğu kişi araçla yollarından geçen kişilerin ırkçı veya nefret söylemi içeren sözlerine maruz kalmış. Bazı kişiler bu deneyimleri Müslümanların inancının yanlış anlaşılması veya yanlış algılanmasına bağlasa da bunları yine de incitici bulduğunu belirtti.

7 Bazı kişiler işteyken ya da iş bulma sürecinde ayrımcılığa maruz kaldığını bildirdi. İnsanlar başvurdukları pozisyon için gerekli yeterliliklere fazlasıyla sahip olmalarına rağmen iş bulamadıklarından dolayı duydukları üzüntüden bahsetti. Bunu geleneksel İngilizce adlara sahip olmamalarına bağlıyorlar. Gerekli yeterliliklere sahip oldukları çok sayıda işe başvuran kişilerden bazıları, çok az sayıda mülakata çağırılmış olmalarının tarafilıktan kaynaklandığını düşünüyor. Bir kadının adını iş başvurularında geleneksel bir İngiliz adı olarak değiştirene kadar herhangi bir mülakata çağırılmadığını öğrendik.

8 Bir araya geldiğimiz birkaç kişi, ırkçı olayları Yeni Zelanda Polisine bildirmelerine rağmen bu durumdan olumlu bir sonuç çıkmadığını kanısına varmış. Bu ihbar resmi olarak kaydedilmemiş ya da Yeni Zelanda Polisinin olayı ciddiye aldığını düşünmemişler. İhbarlarına karşılık atılan adımlar konusunda Yeni Zelanda Polisi tarafından bilgilendirilmemişler. Bu durum, aynı kişilerin Yeni Zelanda Polisine karşı duyduğu güveni zedelemiş ve Yeni Zelanda Polisinin ihbarda bulunulduğunda harekete geçeceğine dair şüpheler doğurmuş. Bu tür deneyimler, insanların daha sonra yaşadıkları endişeleri de Yeni Zelanda Polisine bildirme yönündeki cesaretini kırmış. Bir kişi durumunu şu sözlerle ifade etti:

... her iki etkilenen cami(cemaati) de camiler çevresinde ve içindeki şüpheli davranışlara dair yapılan ihbarlara rağmen polisin bu durumla yeterli düzeyde ilgilenmediği görüşünde... Topluluktaki kişiler için bu koruma görevinin ihmal edildiği ve polisin özel itina göstermesi, hızlı çözüm oluşturması ve tetikte olmasını gerektiren bir durum olarak Müslümanların ayrımcılık, günah keçisi olarak gösterilme ve aşırı sağcılar ve beyaz ırkın üstünlüğüne inanan kişilerin tehditlerine maruz kaldığı ve kalmış olduğunun kabul edilmediği olarak görülüyor.

9 Bazı kişiler ise topluluktaki başka kişilerin ırkçı olayları bildirmelerine rağmen olumlu sonuç alamamaları nedeniyle bu tür olayları bildirme zahmetine girmedğini ifade etti. Bir kişi bu durumu şu sözleriyle açıkladı:

... mevcut durumda topluluğumuzun ikinci sınıf olarak görüldüğünü düşündüğümüzden böyle bir iletişim yok. Böyle hissetmemize neden oldular ve polis bizde bu güveni uyandırmıyor. Sizde bu güvensizlik hissini oluşturan kişilere de nadir durumlar haricinde başvurmak istemiyorsunuz. Bu kişilere güven duyamayabiliyor ve bazı durumlar yaşandığında "Polise başvurmanın ne faydası olacak?" diye düşünecek duruma gelebiliyorsunuz. Bu aslında en tehlikeli nokta çünkü bir şeyler yaşandığını bilseniz de bu his ve polise duyduğunuz güvensizlik,

yetkililer ile aranızdaki bu uzaklık sebebiyle kendinizi aslında sizi koruyabilecek ve bu durumu önleyebilecek kişilerden uzaklaştırmış oluyorsunuz. Peki bu güven ilişkisini nasıl inşa edeceğiz ve ikinci sınıf vatandaş gibi hissetmemiz nasıl son bulacak?

- 10 Bazı etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar, 15 Mart 2019'dan bu yana Yeni Zelanda'ya dair deneyimlerinin değiştiğini belirtti. Her ne kadar bazı kişiler Yeni Zelanda'nın hala kendilerini güvende hissettikleri bir yer olduğunu söylese de bazı kişiler kendilerini eskiden olduğu kadar güvende hissetmediğini belirtti. Güvenlik ile ilgili endişeler bazı whānau'ların girişi sınırlandırılmış topluluklara, ikamet ettikleri alanlarda daha fazla güvenliğe ve denetlemeye ve Yeni Zelanda Polisinin Müslüman topluluklar ile samimi ilişkiler kurma konusunda daha aktif olmasına ihtiyaç duymalarına yol açmış. Birkaç kişi 15 Mart 2019'da yaşanan terör saldırısı sonrasında Yeni Zelanda Polisine ırkçı olayları bildirdiğini ancak bunların ciddiye alındığını düşünmediğini ifade etti.

Özellikle medyada olmak üzere yanlılığın (bilinçsiz veya başka türlü) etkisi

- 11 Görüştüğümü çoğu etkilenen whānau, sağ kalan ve tanık için 15 Mart 2019'da yaşanan terör saldırısı beklenilmeyen bir olay değildi. Aşağıdaki gibi beyanlarda bulunuldu:

... o günkü olayların yaşanacağına dair birçok belirti vardı, bunların tümü gün gibi ortadaydı ve harekete geçme yetkisi bulunan kişilerce yok sayıldı.

- 12 Bunun Kamu sektörü kuruluşları dahil olmak üzere Müslüman toplulukları ve daha geniş kapsamlı olarak kültürel çeşitliliği sıklıkla yanlış anlayan toplum bağlamında gerçekleştiğini söylediler. Topluluktaki kanaat, terör saldırısı öncesi ve sonrasında Kamu sektörü kuruluşlarının Müslüman topluluklar ile ilişkilerinde bilinçsiz bir yanlılık bulunduğu.

Her ne kadar topluluk dışındaki kişiler tarafından bu kadar net bir biçimde anlaşılması mümkün olsa da İslamofobinin genel olarak benimsediği söylem ile Müslüman topluluğunun hükümet kuruluşlarıyla etkileşimleri arasındaki bağlantı mağdurların ifadelerinde net bir şekilde görülüyor.

- 13 Bazı kişiler, zaman içerisinde, özellikle son yıllarda, sosyal medyada ırkçı yorumların arttığını gözlemlemiş. Çevrim içi tehditlerin daha da ciddiye alınması ve soruşturulması yönünde genel bir çağrı vardı. Bize İslamofobik, ırkçı ve diğer nefret dolu beyanlar içeren ve bildirimde bulunan kişiler için son derece endişe verici olan YouTube videoları ve Facebook sayfaları gösterildi. Bu video ve sayfaların tamamı Yeni Zelanda'da ikamet eden kişilerce hazırlanmıştı. Bazı durumlarda Yeni Zelanda Polisi aşırı içerikler konusunda bilgilendirilmiş olsa da insanlar bu tür içeriğin kaldırılması açısından sosyal medya platformlarının çok az eylemde bulunduğunu gözlemlemiş. Bazıları, polisin yavaş olan tavrını, çok daha hızlı bir biçimde kapatılan İslami radikal içerik barındıran web siteleriyle karşılaştırmıştır.

**... topluluk olarak kendimizi
ikinci sınıf hissediyoruz. Böyle
hissetmemize neden oldular
ve Yeni Zelanda Polisi bizde
bu güveni uyandırmıyor.
Sizde bu güvensizlik hissini
oluşturan kişilere de nadir
durumlar haricinde başvurmak
istemiyorsunuz.**

- 14 Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar, Yeni Zelanda'da bulunan ve uluslararası televizyonları ve basılı basının Müslümanlara karşı yanlı bir tutum benimsediklerine dair görüşlerini paylaştı. Yanlı haberlerin 11 Eylül 2001'de Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşanan terör saldırıları sonrasında kayda değer oranda arttığının gözlemlendiği söylendi. Çoğu kişi, medyanın Müslümanlar ve İslam ile ilgili yanlış algıların paylaşılmasında üstlendiği role dair rahatsızlığını dile getirdi ve bu haberlerin Yeni Zelanda'da ve dünya genelinde Müslüman karşıtı görüşlerin artmasına katkıda bulunduğu yorumunda bulundu. Bir kişi durumunu şu sözlerle ifade etti:

... medya Müslümanları karaladı veya şeytan gibi gösterdi ya da en azından eleştirel karşı görüşlere yer vermeyerek bu karalamayı görmezden geldi ve bu durum da Müslümanların her gün ırkçı eylemlerle karşılaşmasıyla sonuçlandı.

- 15 Sokaklarda insanlara ırkçı sataşmalar halinde yönlendirilen İslam'a dair yanlış algılar dahil olmak üzere olumsuz medya haberlerinin bazı kişilerin gündelik yaşantıları üzerindeki gerçek etkilerini dinledik. Christchurch Müslüman topluluğundaki bazı kişiler için bu sataşmalar, Christchurch'te radikal İslam faaliyetleri ile ilgili Christchurch'teki belirli bir camide bir kişinin radikalleştirildiğine dair suçlamalar içeren bir haberin yayınlandığı 2014 yılından sonra daha da kızışmış. Medyadaki bu haber, Christchurch Müslüman toplulukları üzerinde kayda değer ve devam eden bir etki yaratmış ve daha sonraki yıllarda mescitte izinsiz giriş, taciz ve hırsızlık gibi olaylar yaşandığı bildirilmiş. Terör saldırısından sağ kurtulan bir kişi 2014 yılında medya tarafından sunulan bu haberden sonra mescitte güvenlik ve emniyet ile ilgili hususlara daha da odaklanmaya başladıklarından bahsetti.
- 16 Ayrıca 15 Mart 2019'da gerçekleşen terör saldırısını üstlenen bireyin medyadaki sunumunun da taraflı olduğuna dair bir görüş mevcuttu. Medya makaleleri böyle "iyi bir çocuğun" nasıl "kötü olduğunu" sorgulamıştı. Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar, terör saldırısını gerçekleştiren kişi Müslüman olsa bu kişinin farklı bir biçimde sunulacağını ve iyi bir insan olmasına odaklanmayacaklarını düşünmüş.

Bölüm 4: Birey hakkında iletilen sorular ve Kamu sektörü kuruluşlarının terörist ile ilgili olarak bildikleri

- 1 Bir araya geldiğimiz bazı etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar terör saldırısını gerçekleştiren birey ile ilgili sorular sordu veya kendi görüşlerini paylaştı. Bireyin 15 Mart 2019 tarihinde gerçekleştirilen terör saldırısı öncesinde Masjid an-Nur'u ve Linwood İslam Merkezini ziyaret etmiş olduğunu düşünüyorlar. Birey olduğunu düşündükleri bir erkeğin Masjid an-Nur'da İmam'ın da dahil olduğu kişiler ile konuştuğunu ve kaçamak cevaplar verdiğini, özellikle namaz sırasında olmak üzere mescitteki ibadetine göre düzenli olarak mescide gelen biri olmadığını anlaşıldığını söylediler.
- 2 Çoğu etkilenen whānau, sağ kalan ve tanık bu bireyin fark edilmeden bu kadar hazırlık ve planlama yapmasının nasıl mümkün olduğunu anlayamamış. Arkadaşlarından veya çevrim içi gruplardan bu terör saldırısını yapmak için destek almış olması gerektiğini düşünüyorlar. Ayrıca, gerekli planlama göz önünde bulundurulduğunda terör saldırısına karışan birden fazla kişinin olduğunu düşündüklerini söylediler ve bazı kişiler terör saldırısı sırasında bireyin başka kişilerle konuştuğunu duyduğunu ifade etti.
- 3 Terör saldırısından hüküm giymiş olan birey hakkında bizimle konuşan etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar, Kraliyet Komisyonu raporuyla yanıtlanması gereken bazı soruları olduğunu söylediler; bunlar aşağıdakileri içeriyordu:
 - Bu kişi, terör saldırısını gerçekleştirmek için doğrudan veya dolaylı olarak destek almış mı?
 - Terör saldırısını gerçekleştirmek için gereken silah ve ekipmanı almak için gereken parayı nereden bulmuş?
 - Yetkililerin dikkatini çekmeden bu kadar mühimmat toplamayı nasıl başarmış?
 - Seyahat uyarısı bulunan ülkeleri ziyaret ettiği düşünüldüğünde, Yeni Zelanda'ya girişinde göçmenlik birimleri tarafından neden daha ayrıntılı incelemelere tabi tutulmamış?
 - Masjid an-Nur'a ya da Linwood İslam Merkezine giriş için 'en uygun zamanı' nereden biliyordu?
- 4 Topluluklar tarafından Kamu sektörü kuruluşlarının bireyle alakalı sahip olduğu bilgiler hakkındaki sorular ve iletilen diğer sorular raporumuzda yanıtlanmıştır.

Bölüm 5: Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların önerdiği çözümler

- 1 Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar ile bir araya gelmekteki birincil amacımız onları dinlemektir. Çoğu kişi, kişisel deneyim ve endişelerini paylaşmanın yanı sıra bize ilettikleri sorunların nasıl ele alınabileceği ile ilgili önerilerde de bulundu.
- 2 Bazı etkilenen whānau, sağ kalan ve şahitlerin Kraliyet Soruşturma Komisyonu ve bireyin duruşması dahil olmak üzere süreçlere katılım sağlamadan önce kendilerine gelmek için daha fazla zamana ihtiyaçları olduğu ifade edildi. Bu tür süreçlerin zaman açısından hassas nitelikte olması nedeniyle bazı kişiler kişisel iyileşme sürecinin önemli bir kısmını aşmalarına rağmen duruşmaya katılamayacak durumdalarmış. Bize sunulan tekliflerden biri zaman açısından hassas olmayan, uzun süreli bir güçlendirici adalet sürecinin belirlenmesine yöneliktir. Bu sürecin devam eden karmaşık ihtiyaçlarının ele alınması için etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar ile ortaklaşa bir biçimde tasarlanması önerilmekteydi. Bu tür bir sürecin sağ kalanlara sorumlu tutulabilirlik, iyileşme ve deneyimlerini dile getirme ve haklarını savunma fırsatı tanıyacağı düşünülmüyordu. Zaman sınırlaması olmaması durumunda süreç, desteğe ihtiyaç duyan kişilerin onlar için uygun olan zamanda etkileşim sağlamasını mümkün kılarak bu şekilde kendi normale dönme süreçlerinde güçlendirilmelerini sağlar.
- 3 Yeni Zelanda Polisi ve hastanelerin verdikleri yanıtlar dahil olmak üzere terör saldırısına verilen yanıtların bağımsız olarak değer değerlendirilmesi için bir adli soruşturma yürütülmesinin ve tüm yanıt bekleyen soruların yanıtlandığından emin olunmasının gerekli olduğu ifade edildi.
- 4 Bazı etkilenen whānau, sağ kalan ve tanıklar ile Müslüman Topluluğu Referans Grubu üyelerinin raporumuza yanıt olarak değişiklikler yapma ve önerilerimizi uygulama konularında hükümet ile Kamu sektörü kuruluşlarının şeffaflık göstermesinin önemini vurguladı. Hükümet ve Kamu sektörü kuruluşlarını raporumuza dayalı olarak harekete geçme konusunda sorumlu tutması gereken tek tarafın topluluklar olmaması gerektiği belirtildi. Örneğin bazı etkilenen whānau, sağ kalan ve tanıklar, Pike River Yeniden Girişinden Sorumlu Bakan gibi terör saldırısının etkilenen whānau, sağ kalan ve tanıklarından ve Kraliyet Komisyonunun önerilerinin uygulanmasından sorumlu bir bakan bulunması ve tüm Kamu sektörü kuruluşlarının bu Bakana bağlı olarak çalışmasını önerdi.

Mescitte güvenliğin artırılması

- 5 Bazı kişiler, Masjid an-Nur ve Linwood İslam Merkezi ile Müslümanların diğer toplanma yerlerinde güvenliğin artırılmasına yönelik bir ihtiyaç bulunduğundan bahsetti. Önerilen güvenlik çözümleri arasında bir Yeni Zelanda Polisi kuvvetinin hazır bulundurulması, mescitlerin girişlerinin korunmasız kalmamasının sağlanması, güvenlik kameraları ve diğer güvenlik tedbirlerinin kurulumunun yapılmasını içeriyordu. Bunun kaynaklarının hükümet tarafından sağlanması gerekiyordu. Ayrıca yalnızca mescitlerde değil tüm dini ibadet alanlarında güvenliği iyileştirmemiz önerildi.

İnsan hakları ve çeşitliliğin benimsenmesi, zararlı radikal düşüncelerin etkilerinin azaltılması

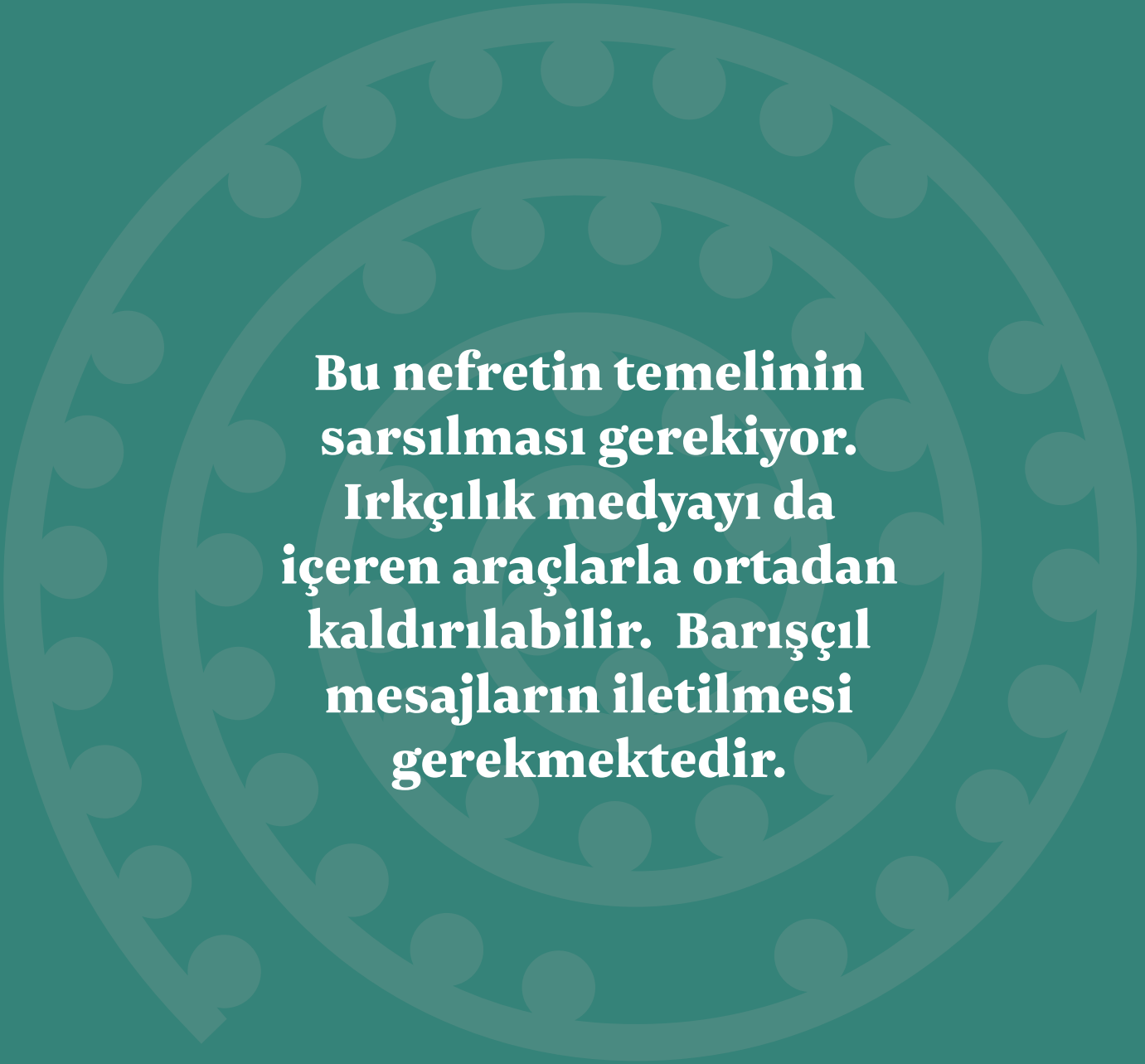
- 6 Bir araya geldiğimiz neredeyse herkes ırkçılık ve peşin hükümlerin aşılmasının Yeni Zelanda'yı daha güvenli bir hale getireceğine ve gelecekte yaşanabilecek bir terör saldırısının önlenmesine katkıda bulunacağına inanıyordu. ırkçılığın ortadan kaldırılmasının temelini Yeni Zelanda toplumu genelinde farkındalık yaratmak olduğunu ifade ettiler.

Bu nefretin temelini sarsılması gerekiyor. ırkçılık medyayı da içeren araçlarla ortadan kaldırılabilir. Barışçıl mesajların iletilmesi gerekmektedir.

- 7 Bazı kişiler, Yeni Zelanda'da nefret suçları ve nefret söylemi için daha katı cezalar uygulanması gerektiğini öne sürdü. Birkaç kişi, 1993 tarihli İnsan Hakları Kanunu'nda yer alan nefret söylemi tanımının kapsamının genişletilmesi ve insanlara karşı dini temellere dayalı düşmanlığı da içermesi gerektiğini ifade etti.

- 8 İnsanlar bizimle farklı kültürler ve dinler ile Yeni Zelanda toplumunda çeşitliliğin önemi hakkında halkın nasıl bilgilendirileceği ile ilgili bir dizi fikir paylaştı. Bu fikirler aşağıdakileri içeriyordu:

- ırkçı olayların nasıl ihbar edileceği hakkında bilgi verilmesi;
- ırkçılıkla mücadele kampanyaları;
- Farklı kültürler ve dinler ile ilgili halk farkındalığı kampanyaları;
- Farklı kültürler ve dinler ile ilgili eğitimin dahil edilmesi için öğretmen yetiştirme ve okul müfredatının kapsamının genişletilmesi;
- Yeni Zelanda genelindeki masajid'in topluluk etkinliklerine ev sahibi yapmaya davet edilmesi;
- Başka yerlerde Matariki, Çin Yeni Yılı ve Diwali gibi diğer kültürel etkinliklerin kutlanmasında çoğu yerde yapıldığı gibi yetkili kuruluşların bayramlar gibi belirli Müslüman etkinliklerinin kutlama sponsorluğu ve organizasyonunu üstlenmesi; ve
- Müslüman topluluk liderlerinin İslam ile ilgili genel bir söyleme öncülük etmesi ve inançlar arası diyaloga katılması.

**Bu nefretin temelinin
sarsılması gerekiyor.
İrkçılık medyayı da
içeren araçlarla ortadan
kaldırılabilir. Barışçıl
mesajların iletilmesi
gerekmektedir.**

Yeni Zelanda'nın ulusal güvenlik sisteminde yapılabilecek iyileştirmeler

- 9 Bir araya geldiğimiz bazı kişiler, Yeni Zelanda'nın ulusal güvenlik sistemine yapılabilecek iyileştirmelere dair önerilerde bulundu. Güvenlik kurumlarının daha proaktif bir anlayış benimsemesi gerektiğini düşünüyorlar. Özellikle güvenlik kurumlarının sosyal medyada Müslüman karşıtı, aşırı sağcı tutumlar ile diğer hassas durumdaki topluluklara karşı yöneltilen tehditlere dair izleme süreçlerini geliştirmesi ve çevrim içi tehditleri çok daha ciddiye alması gerektiğini düşünüyorlar.

İslam inancının ruhani amaçları ve felsefesi ile ilgili yanlış anlaşılmalara ve korkunun İslam'ın azınlık din olduğu barışçıl ve kültürel çeşitlilik barındıran toplumlarda dahi mevcut olduğu uzun süredir biliniyor. Bu tür yanlış anlaşılmalara, beyaz ırkın diğerlerine üstünlüğünü savunan radikallerin etkisiyle saldırıların ideolojik temelini oluşturdu. Dolayısıyla, bu tür yanlış anlaşılmanın sistem merkezli yaklaşımın daha genel sorunlarını kızıltırmasına izin verilmemesi son derece kritik bir önem taşımaktadır.

- 10 Bazı kişiler, etkisi artan tehditlerin daha kısa süre içinde fark edilmesi için geniş kapsamlı olarak Yeni Zelanda İstihbarat Topluluğundaki personele daha fazla eğitim verilmesi önerisinde bulundu.
- 11 Aşağıdakileri anlayabilmeleri için kamu sektörü kuruluşlarının kültürel deneyim dahil olmak üzere uygun deneyimlere sahip kişileri işe alması ve yetiştirmesi gerektiği söylendi:

- travmatize olmuş kişi ve toplulukların karşılaştığı zorluklar ve iyileşme sürecindeki ihtiyaçları;
- travmatize edilmiş olan kişi ve topluluklarla çalışan kişilerin karşı karşıya kalabileceği zorluklar ve çeviri/tercüme hizmetlerinin hazır bulunduğundan emin olunmasının önemi;
- terör olayı yaşayan kişilerin bilgileri nasıl alabileceği ve anlayabileceği;

Destekleyen kuruluşların mağdurların duygusal stres altındayken bilgileri anlamakta zorlanabileceğini anlaması önemli. Travma bilgilerin işleniş şeklini birkaç açıdan etkileyebilir.

- hassas durumdaki topluluklar ile güvene dayalı, iş birliğine açık ilişkilerin tesis edilmesi; ve

Uygun hizmetlerin ve desteğin sunulması için etkilenen toplulukları aktif bir şekilde dinlemek, desteklemek ve onlarla uygun şekilde etkileşimde bulunmak kesinlikle kritik önem taşır; bu unsurların üçü de birbirinden ayrılmaz.

- topluluk katılım faaliyetlerini kapsayacak psikolojik iyileşme ihtiyaçlarının desteklenmesi.

Polisleri sembolik veya pasif bir varlık göstermek yerine topluluk ile ilgi ve teyakkuza dayalı samimi bir ilişki kurma konusunda aktif olmaya ve topluluğun ihtiyaçları ve güvenliğine özenle yaklaşmaya davet ediyoruz.

- 12 İyileşme sürecine insan merkezli (daha da belirgin bir biçimde sağ kalan refahı merkezli) bir yaklaşım benimsenin öneminden bahsedildi. Bunun önemli bir ögesi de sağ kalanlara seslerini duyurmaları için fırsat ve alan tanınması ve uzun vadeli çözümlerin geliştirilme sürecine dahil edilmesi.

Başlıca husus, mağdurların sesinin duyulmasını sağlamak. Mağdurlar, temel sorunlara çözümler için fikirlerin yanı sıra çarpıcı duygulara sahip ancak bunları duyurmakta zorlanıyor.

- 13 İnsan merkezli bir yaklaşımın sorun çözümüne ve çözüm bulmaya odaklanacağı ancak temelde gelecek odaklı olacağı ifade edildi. Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların tecrübe ettiği alternatif, sistem merkezli yaklaşım, sistemin desteklemesi gereken kişilerin ihtiyaçları yerine riske veya sorunlara karşı reaksiyon göstermeye dayalıydı.

- 14 Ayrıca, hazırlık planlamasının bir parçası olarak Kamu sektörü kuruluşlarının toplulukların uzun süreli iyileşme ihtiyaçları için planlama yapması ve bu planların esnek ve uyarlanabilir olması önerildi. Örneğin; sağ kalanın tanımlanma şekli normale dönmeye çalıştığı olayın niteliğine bağlı olarak farklılık gösterebilir. Benzer şekilde, farklı topluluklar genellikle whānau'yu farklı şekillerde kategorize etmekte olduğundan bu hususun da dikkate alınması gerekmektedir.

Bölüm 6: Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıkların tarafından dile getirilen diğer hususlar

- 1 Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar ile yaptığımız görüşmelerde benimsediğimiz yaklaşım, özellikle bu kişilerin görüşmelere yön vermesi ve bizimle istedikleri konularda konuşmasıydı; bunun sonucunda Yönlendirme Koşullarımız dışında kalan konular ile ilgili hususlarda birçok insanın düşünce ve görüşlerini aldık.
- 2 Bu belgenin önceki kısımlarında belirtildiği gibi Yönlendirme Koşullarımız Yeni Zelanda halkına güvence sağlamamızı gerektirmektedir. Dolayısıyla etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar için önem taşıyan konuların kapsamını kayıt altına almanın önemli olduğunu düşündük.

Yeni Zelanda Polisinin terör saldırısına verdiği yanıt

- 3 Terör saldırısına verilen yanıt ile ilgili olarak birçok kişinin görüşlerini dinledik, bunlar arasında olaya müdahale eden ekiplerin terör saldırısı ile mücadele konusunda ne kadar donanımlı olduğu ile ilgili gözlemler de yer almaktaydı. Bu, etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar ile yaptığımız tüm toplantılarda en sık şekilde dile getirilen konuydu.
- 4 Bir araya geldiğimiz kişiler Yeni Zelanda Polisinin Masjid an-Nur'a ulaşmasının ve acil sağlık hizmetlerinin olay yerindeki Yeni Zelanda Polis kordonundan geçmeye izin vermesinin çok uzun sürmesiyle ilgili olarak öfkelerini, üzüntülerini, rahatsızlıklarını ve endişelerini dile getirdi. Bir araya geldiğimiz neredeyse herkes yaralıların daha yakın zamanda tıbbi tedaviye ulaşması halinde daha fazla hayatın kurtarılabileceğine inanıyordu.

Topluluk üyelerinin kafa karışıklığını önlemek üzere net ve kesin talimatları iletme yönünde gösterdiği aktif çabalara rağmen polisin yeterli ve uygun bir biçimde yanıt veremediğine dair bir düşünce mevcut.

- 5 Bu konu hakkında konuştuğumuz kişilerden çoğu aynı zamanda Yeni Zelanda Polisinin başka masajid'i ve Müslüman topluluğunun diğer toplanma alanlarını korumak için hızlıca eyleme geçmemesinden şikayetçiydi. Yeni Zelanda Polisinin Linwood İslam Merkezinde konuşlandırılması durumunda bu alandaki hayatların kurtarılabileceğini düşünüyorlardı. Bazı etkilenen whānau, sağ kalanlar ve şahitlerin yaşadıkları deneyimi Yeni Zelanda'ya gelmeden önce yaşadıkları ülkelerdeki benzer durumlar ya da ateşli silah içeren şiddet deneyimleri ile karşılaştırdığı ve bu durumlarda kurumların

... durumun aciliyetine uygun olarak daha hızlı ve itinalı hareket ettiği bildirildi.

- 6 8 Kasım 2020'de etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar ile düzenlediğimiz hui'de, Yeni Zelanda Polisi ve hastanelerin terör saldırısına yanıtı ile ilgili cevap verilmemiş soruları bulunduğu ifade edildi.

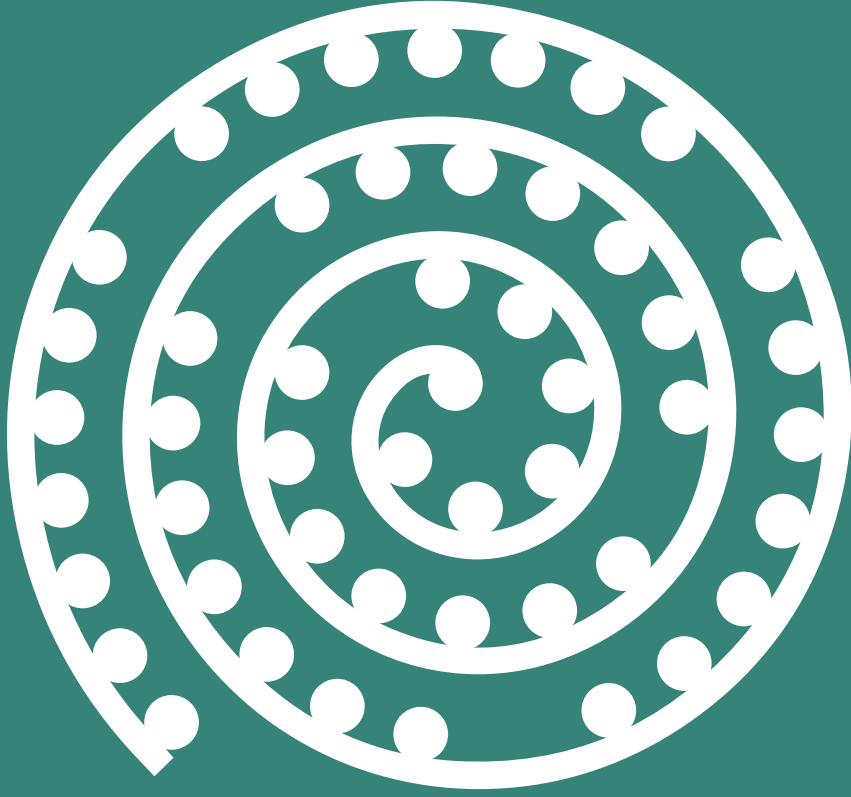
- 7 Çoğu etkilenen whānau, sağ kalan ve tanık, eski Emniyet Müdürü Mike Bush'un Yeni Zelanda Polisnin terör saldırısına müdahalesi ile ilgili bağımsız bir değerlendirme yapılacağını duyurduğunu belirtti. Çoğu etkilenen whānau, sağ kalan ve tanık, değerlendirmenin sonuçlarının halka sunulmaması ve şimdiye kadar sunulmuş olması gerekmesi nedeniyle hayal kırıklığına uğramış. Bazı etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar, bunun sonucunda Yeni Zelanda Polisine duydukları güven ve itimatın daha da azaldığını ifade etti. Bazı etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar yapılan değerlendirmede bir dizi sıkıntıyı açığa çıkardığından şüphelendiğini bu yüzden Yeni Zelanda Polisinin değerlendirmeyeyle ilgili şeffaf bir tutum benimsemek istediği belirtti.

Bireyin ceza yargılama sistemi ile etkileşimi

- 8 Görüşlerini aldığımız bazı kişiler, Yeni Zelanda'daki cezaevi koşullarının birey için yeterince zorlu olmadığından endişelenmekteydi. Birkaç kişi, terör saldırısından hüküm giymiş kişilerin idam cezasına çarptırılması gerektiğini ifade etti.
- 9 Birkaç kişi, cezaevinde olduğu sırada bireyin kendisiyle benzer fikirdeki kişilerle yazışabilmesine dair endişelerini ve üzüntülerini bildirdi. Bunun nasıl mümkün olduğunu ve Ceza İnfaz Kurumunun sorumluluğunu sorguladılar. Cezaevindeki radikal görüşlere sahip kişilerin zararlı görüşlerini yaygınlaştırmalarının önlenmesinin gerektiğini belirttiler.

Ek: Bu belgenin hazırlanma süreci

- 1 Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar ile etkileşim sürecinde toplantılar, gönderimler ve diğer iletişimler yoluyla kayda değer miktarda materyal topladık. Etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar ile yapılan toplantılar özel olarak gerçekleştirildi ancak dinlediklerimizin kaydını tutmak üzere Kraliyet Komisyonu bir araya geldiğimiz kişilerin izniyle notlar aldı.
- 2 Yaygın temaları ve konuları tanımlamak üzere notlarımızı ve etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklardan topladığımız diğer materyali bir araya getirdik. Bu, belirli kişilerin yaşadığı deneyimlerden alıntı yapmak yerine hikayelerini, deneyimlerini ve buradaki delilleri genel olarak belgelendirmemize olanak sağladı ve bu şekilde bu kişilerle etkileşimlerimizin özel niteliğine saygı duyuldu. Bu alıntıları kullanmak için bu kişilerden izin aldık.
- 3 Bu belge, terör saldırısından en çok etkilenen kişilerin hikayeleri, deneyimleri ve sundukları delillerden herhangi bir sonuç çıkarmamakta veya bunlara yorumda bulunmamaktadır. Aynı şekilde, bir görüş diğerinden daha makbul olarak kabul edilmemektedir. Bu belgenin amacı terör saldırısının 51 şehidi ile bu saldırıdan kurtulanlar ve saldırının tanıklarının seslerini duyurabilmeleri için onlara bir alan tanımaktadır. Bu kişiler, seslerini duyurmayı hak ediyor.

Sembolümüzün ilham kaynağı sürekli ve uzun süredir kullanılan Aotearoa Yeni Zelanda simgesi olan koru'dur.

Açılan eğrelti otu yaprakları, huzur, sakinlik, gelişim, pozitif değişim ve uyanmayı temsil eder. Bu huzur boyutu, İslam inancının anlamında da mevcuttur. Bu taonga ve Yeni Zelandalıların daha güvenli ve kapsayıcı bir topluluk haline gelmeleri için izlemesi gereken yolculuk arasında paralellikler bulunduğunu düşünüyoruz.

Yedi açılan eğreltiotu yaprağı grubundan oluşan koru tasarımı, Hicrî takvimin 7. ayının 7. günü olan 7 Recep 1440'da gerçekleşen 15 Mart 2019 tarihli terör saldırısına da atıfta bulunmaktadır.

